

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/30/2018
Identifikačné číslo spisu: 5114208474
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5114208474.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: IRIDIS, s. r. o., so sídlom Sladovnícka 2557/13, Trnava, IČO: 47 895 942, zastúpeného In medias Res, s. r. o., so sídlom Sladovnícka 13, Trnava proti žalovaným: 1/ I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s., so sídlom Šoltésovej 2, Bratislava, IČO: 36 865 265, správca úpadcu: SSIM-OC, a. s., so sídlom Vysokoškolákov 8556/33B, Žilina, IČO: 36 437 921, 2/ R., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., o určenie neplatnosti právneho úkonu a o určenie neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 10Cbi/5/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 14CoKR/20/2016-166 z 26. októbra 2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaní 1/ a 2/ m a j ú voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom, č. k. 10Cbi/5/2014-121 z 19. apríla 2016 žalobu v časti o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru, uzatvorenej medzi úpadcom SSIM-OC, a. s. ako predávajúcim a žalovaným 2/ ako kupujúcim zo dňa 18. 10. 2012, zamietol. Zároveň zamietol aj žalobu žalobcu v časti o určenie právnej neúčinnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru uzatvorenej medzi úpadcom SSIM-OC, a. s. ako predávajúcim a žalovaným 2/ ako kupujúcim zo dňa 18. 10. 2012. Žalovaným 1/ a 2/ nepriznal náhradu trov konania.

2. Okresný súd z vykonaných listinných dôkazov zistil, že Zmluvu o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru zo dňa 18. 10. 2012 (ďalej aj „Zmluva o prevode“ alebo „Zmluva“) uzatvoril v postavení predávajúceho SSIM-OC, a. s. a na strane kupujúceho žalovaný 2/. Zmluva o prevode vlastníctva bytu v čl. II vymedzuje predmet Zmluvy presnou špecifikáciou bytu, nebytového priestoru a k bytu prislúchajúceho spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a v čl. VII cenu predmetu kúpy vo výške 92 511,95 eur spolu s DPH, ktorej splatnosť podľa čl. VII Zmluva upravuje vo forme

predavku vo výške 45 053,72 eur s DPH, ktorý bol uhradený dňa 22. 10. 2009 z titulu Zmluvy o prevode a úhrady zvyšku kúpnej ceny v sume 47 458,23 eur s DPH, ktorú sa kupujúci zaviazal zaplatiť do 30 dní po podpise zmluvy na účet označený v Zmluve. Z obsahu predloženého reštrukturalizačného plánu, v časti špecifikácie právnych úkonov podliehajúcich súhlasu dozorného správcu, ktorý zodpovedá schválenej záväznej časti reštrukturalizačného plánu súdom, tiež okresný súd zistil, že súhlasu dozorného správcu podliehajú všetky právne úkony dlžníka týkajúce sa prevodu vlastníctva práva k bytom, kanceláriám a parkovacím miestam. Cena predaja musí byť minimálne vo výške vyplývajúcej z obsahu reštrukturalizačného plánu, stanovenej ako minimálna jednotková cena bytu, lodzie, kancelárie, parkovacieho miesta a časti podniku. V čl. XI bod 7 Zmluvy o prevode dozorný správca, spoločnosť SKKB, k. s. konajúca JUDr. Martinom Burianom, komplementárom, podpisom Zmluvy v súlade s právami a povinnosťami správcu a predávajúceho a v súlade s rozsahom právnych úkonov podliehajúcich písomnému súhlasu správcu, vyplývajúcimi zo zavedenia dozornej správy podľa § 163 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“), udelil súhlas s prevodom vlastníckeho práva k predmetu prevodu podľa čl. II bod 1 Zmluvy z predávajúceho na kupujúceho. Dozorný správca týmto potvrdil, že cena za prevod predmetu prevodu podľa uvedenej Zmluvy je v súlade s ustanoveniami záväznej časti reštrukturalizačného plánu predávajúceho č. 1/2010 zo dňa 28. 10. 2010. Ustanovenia plánu

sa zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku stávajú účinnými voči všetkým účastníkom plánu; ustanovenia plánu o novom úvere sú účinné voči každému. Zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku zaniká právo veriteľov, ktorí riadne a včas podľa tohto zákona neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas a neprihlásené zabezpečovacie práva, vzťahujúce sa na majetok dlžníka. Uvedené platí rovnako aj pre podmienené pohľadávky, ktoré mali byť uplatnené prihláškou. Vo vzťahu k existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie neplatnosti právneho úkonu podľa § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaných listinných dôkazov vyplynulo, že žalobca má postavenie veriteľa v konkurznom konaní na majetok úpadcu

SSIM-OC, a. s., a teda rozhodnutie o určenie neplatnosti Zmluvy o prevode má dopad na konkurznú podstatu úpadcu a v konečnom dôsledku aj na mieru uspokojenia veriteľov úpadcu v konkurznom konaní. Vzhľadom k uvedenému aj napriek tomu, že žalobca nebol účastníkom Zmluvy, ktorej neplatnosti sa dovoľáva, v podmienkach prebiehajúceho konkurzného konania má táto žaloba a jej výsledok vplyv na právne postavenie žalobcu, a preto súd prvej inštancie uzavrel, že sa jedná o správne zvolený právny prostriedok ochrany jeho práv. Pasívna legitímácia žalovaných 1/ a 2/ je daná postavením účastníkov Zmluvy, pričom v mene úpadcu vystupuje a v jeho mene koná žalovaný 1/ ako správca konkurznej podstaty úpadcu. Nosnou otázkou v prejednávanej veci bolo posúdenie, či zohľadnenie zálohovej platby na kúpnu cenu v zmluve, napriek tomu, že reštrukturalizačný plán takýto spôsob zaplatenia kúpnej ceny nepredpokladal, má za následok neplatnosť Zmluvy

pre jej rozpor so záväznou časťou plánu, a teda so zákonom. Posúdením textu napadnutej Zmluvy v nadväznosti na obsah reštrukturalizačného plánu a okolnosti uzavretia Zmluvy, okresný súd vyhodnotil námietku neplatnosti Zmluvy vznesenú žalobcom za nedôvodnú.

Podľa súdu prvej inštancie skutočnosť, že reštrukturalizačný plán ustanovenia o možnosti započítania predavku na kúpnu cenu neupravoval, nie je možné vykladať extenzívne ako okolnosť vyvolávajúcu neplatnosť Zmluvy. K uvedenému záveru súd prvej inštancie dospel najmä s prihliadnutím na všeobecnú požiadavku právnej istoty účastníkov záväzkovo-právnych vzťahov, ktorá patrí ku základným atribútom právneho štátu a ktorá je vyjadrením objektívnej požiadavky a záujmu všetkých strán právneho úkonu preferovať princíp ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa tak, aby výsledok posúdenia platnosti právneho úkonu

bol zlučiteľný so všeobecnou predstavou spravodlivosti. Žalovaný 2/ je osobou, ktorej svedčí dobromyseľnosť pri uzatváraní Zmluvy a ktorá nenesie zodpovednosť za obsah reštrukturalizačného plánu a za konanie správcu úpadcu, ktorý v rámci svojich kompetencií udelil súhlas k uzavretiu právneho úkonu a konštatoval súlad právneho úkonu s podmienkami Zmluvy vymedzenými záväznou časťou plánu a ktorý nepožiadaval záložného veriteľa o vystavenie potvrdenia o zániku záložného práva. Nemôže mu preto byť na ujmu, pokiaľ vopred uhradené zálohové platby na kúpnu cenu neboli v pláne

zohľadnené. Súd prvej inštancie uzavrel, že za takéhoto stavu je nevyhnutné v záujme zabezpečenia ústavných princípov právnej istoty a ochrany dobromyseľne nadobudnutých práv poskytnúť ochranu vlastníckemu právu žalovaného 2/, ako nadobúdateľovi predmetu kúpy, a preto návrh žalobcu o určenie neplatnosti zmluvy ako nedôvodný zamietol. Vo vzťahu k namietanej právnej neúčinnosti napadnutej Zmluvy a námietke obchádzania zákona vzhľadom na dojednaný spôsob úhrady kúpnej ceny, ktorý umožňuje započítanie zaplateného preddavku na kúpnu cenu, okresný súd uviedol, že žalobca sa domáhal odporovateľnosti právneho úkonu podľa § 57 ods. 1 ZKR

ako veriteľ prihlásenej pohľadávky, v situácii, keď správca úpadcu preukázateľne podnetu veriteľa na odporovanie právneho úkonu nevyhovel. K pasívnej legitimácii v žalobe označených žalovaných súd prvej inštancie konštatoval, že pasívne legitimovaným v prípade odporovateľnosti právneho úkonu je osoba, ktorá z odporovateľného právneho úkonu mala prospech, v danom prípade žalovaný 2/. Pokiaľ žalobca v predmetnej žalobe označil v rámci okruhu žalovaných subjektov aj správcu konkurznej podstaty úpadcu, okresný súd ju

(vo vzťahu k žalovanému 1/) vyhodnotil ako nedôvodnú, a to práve z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 1/. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca v konaní nepreukázal existenciu pohľadávky žalovaného 2/, ktorú by žalovaný mohol prihlásiť v reštrukturalizačnom alebo konkurznom konaní. Zaplatenie preddavku na kúpnu cenu nemožno považovať bez ďalšieho za pohľadávku uplatniteľnú voči dlžníkovi. Žalobca v konaní nepreukázal, že žalovaný 2/ bol veriteľom pohľadávky uplatniteľnej v konkurznom alebo reštrukturalizačnom konaní. Podľa ZKR možno odporovať len tým právny úkonom, ktoré ukracujú uspokojenie prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov dlžníka. To, aby právny úkon ukracoval uspokojenie niektorej z prihlásených pohľadávok, je základnou a všeobecnou podmienkou každej skutkovej podstaty odporovateľného právneho úkonu, bez ktorej právo odporovať právnomu úkonu nevznikne. Z obsahu napadnutej Zmluvy vyplývalo, že pri úprave splatnosti kúpnej ceny účastníci Zmluvy zohľadnili vopred zaplatený preddavok na kúpnu cenu, a teda je zrejmé, že bol naplnený predpoklad, s ktorým sa úhrada preddavku nesporne spája. Právny predchodcom žalovaného 2/ zaplatená časť kúpnej ceny vo forme zálohy na kúpnu cenu sa spájala s právom žalovaného 2/ na uzavretie kúpnej zmluvy, k čomu napokon v reštrukturalizačnom konaní došlo. Pokiaľ žalobca tvrdil, že pohľadávku žalovaného 2/, zaplatenú vo forme preddavku na kúpnu cenu vo forme zálohy na kúpnu cenu úpadcu započítal v rozpore so záväznou časťou plánu na úhradu kúpnej ceny, čím došlo k zvýhodneniu žalovaného 2/ oproti iným veriteľom úpadcu, ktorí si riadne a včas prihlásili svoje pohľadávky, tak okresný súd konštatoval, že takéto tvrdenie nevyplýva z obsahu predloženej Zmluvy ani ostatných vykonaných dôkazov. Zmluva v časti splatnosti kúpnej ceny zohľadňuje zaplatenú preddavkovú platbu, avšak údaj o započítaní vzájomných pohľadávok účastníkov zmluvy v zmysle § 580 Občianskeho zákonníka, ako spôsobu zániku vzájomne započítateľných pohľadávok, neobsahuje. Žalovaný 2/, ako kupujúci, za predmet kúpy zaplatil dohodnutú kúpnu cenu predávajúcemu, avšak čiastočne pred uzavretím kúpnej zmluvy vo forme preddavku (prostredníctvom pôvodného budúceho kupujúceho) a čiastočne po uzavretí zmluvy. Takýto spôsob úhrady kúpnej ceny reštrukturalizačný plán nezakazoval a spôsoby úhrady kúpnej ceny neupravoval. K momentu uzavretia napadnutej zmluvy žalovaný 2/ nebol vo vzťahu k dlžníkovi majiteľom započítateľnej pohľadávky a žalobca neuviedol skutočnosť, z ktorých by existencia tejto pohľadávky vyplývala. Žalobca nepreukázal splnenie základnej podmienky odporovateľnosti právneho úkonu, ktorou je existencia ukracujúceho právneho úkonu, keď ukrátenie odvodzoval od podľa neho nezákonného zohľadnenia preddavkov na kúpnu cenu, teda zo skutočností, že žalovaným 2/ nebola riadne zaplatená kúpna cena, ktorej minimálna výška vyplývala z reštrukturalizačného plánu. Pokiaľ totiž Zmluva zohľadňovala vykonanú úhradu časti kúpnej ceny kupujúcim, nemožno obsah tejto časti Zmluvy hodnotiť

ako ustanovenie obchádzajúce zákon, odporujúce zákonu alebo zvýhodňujúce žalovaného 2/ oproti ostatným veriteľom úpadcu. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

3. O odvolaní žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom,

č. k. 14CoKR/20/2016-166 z 26. októbra 2017 tak, že napadnutý rozsudok potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „C. s. p.“)

a vo svojom odôvodnení uviedol, že okresný súd vykonal v intenciách návrhov účastníkov dostatočné

dokazovanie, z neho vyvodil správne skutkové zistenia a rovnako správne vec právne posúdil. Vo vzťahu k namietanému neúplnému zisteniu skutkového stavu súdom prvej inštancie skonštatoval, že z výsledkov vykonaného odvolacieho prieskumu nebolo možné vyhodnotiť uvedený odvolací dôvod ako dôvodný. V celom rozsahu sa zároveň stotožnil

so záverom okresného súdu, že za situácie, keď reštrukturalizačný plán v jeho celom obsahovom znení neriešil otázku možnosti započítania vopred zaplatených preddavkov (záloh) na kúpnu cenu, resp. tento postup výslovne nezakazoval, tak tento právny stav nie je okolnosťou, z ktorej by mal byť vyvodzovaný dôsledok neplatnosti, a to rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Naopak, opačným postupom by mohlo dôjsť práve k porušeniu práva žalovaného 2/, a to ústavného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako sa krajský súd stotožnil aj so záverom okresného súdu, že zaplatenie preddavku na kúpnu cenu nie je možné považovať bez ďalšieho za pohľadávku uplatniteľnú voči dlžníkovi. Z obsahu Zmluvy bolo zrejmé, že poskytnutá záloha má súvislosť s povinnosťou, ktorá je priamo upravená účastníkmi v podpísanej zmluve. Jedná sa preto o zálohu, t. j. preddavok vychádzajúci z dojednania strán sporu, a preto nenadobudol povahu pohľadávky, na ktorú by sa viazala povinnosť jej uplatnenia v reštrukturalizačnom konaní. Odvolací súd súhlasil aj so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný 2/ nemal v súvislosti s reštrukturalizáciou právo od uzavretej zmluvy s dlžníkom odstúpiť, ani ju vypovedať a žalovaný 2/ sa tak nestal veriteľom pohľadávky, ktorej započítaním by mohlo dôjsť k jeho zvýhodneniu oproti iným veriteľom konkurzného konania. Vzhľadom k uvedenému rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C. s. p.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, nakoľko je presvedčený, že zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 písm. a/, b/ a c/ C. s. p. (správne § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu). Podľa jeho názoru z jednotlivých článkov reštrukturalizačného plánu vyplýva, že jediným možným spôsobom, ktorým je možné speňažovať majetok (byty, kancelárie, obchody, parkovacie miesta)

je zaplatenie kúpnej ceny minimálne vo výške kúpnej ceny určenej reštrukturalizačným plánom na bankový účet úpadcu. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), sp. zn. 9Sžso/84/2014, záväzná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť, pričom, ako vyplýva z § 132 ods. 1 ZKR, po potvrdení plánu súdom je plán záväzný

pre všetkých účastníkov. Dovolateľ má za to, že krajský súd nesprávne právne posúdil ustanovenia týkajúce sa záväznej časti reštrukturalizačného plánu, kedy zo samotného znenia zákonných ustanovení, ako aj z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že v záväznej časti reštrukturalizačného plánu sa musia uviesť všetky práva a povinnosti, ktoré podľa plánu vznikajú, zanikajú alebo sa menia. Ak teda nebol spôsob úhrady kúpnej ceny v podobe započítania vopred zaplatených preddavkov v reštrukturalizačnom pláne úpadcu upravený,

nie je možné takúto úhradu kúpnej ceny akceptovať, keďže reštrukturalizačný plán má všetky povinnosti, aj tretích osôb, uvádzať. Z uvedeného dovodil skutočnosť, že úhrada formou započítania preddavkov na kúpnu cenu je v rozpore s reštrukturalizačným plánom, preto je toto konanie v rozpore so zákonom a takýto právny úkon je absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Nesprávne právne posúdenie povinností vyplývajúcich z reštrukturalizačného plánu úpadcu zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/

C. s. p. Okrem toho právna otázka, či porušenie reštrukturalizačného plánu zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu uzatvoreného v rozpore s reštrukturalizačným plánom, nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, čo zakladá dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Odvolací súd mal podľa žalobcu rovnako nesprávne právne posúdiť aj existenciu ukracujúceho právneho úkonu. Z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že k zániku záložného práva prichádza iba na základe taxatívne vymedzených zákonných dôvodov v § 151md Občianskeho zákonníka. Z toho vyplýva,

že započítaním preddavkov kúpnej ceny žalovaným 2/ sa znížil majetok úpadcu, na úkor uspokojenia jeho zabezpečeného veriteľa. Zároveň poukázal na skutočnosť, že právny názor okresného, ako aj krajského súdu, nie je upravený žiadnou judikatúrou najvyššieho súdu

a okrem toho má dovolateľ za to, že táto otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu

ešte nebola vyriešená, čo zakladá dôvod dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Vzhľadom k uvedenému žiadal dovolací súd, aby zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný 1/, ktorý uviedol, že súdy sa hodnoverným a nespochybniteľným spôsobom vysporiadali s argumentáciou žalobcu, ktorú uvádzal v priebehu celého konania a ktorú použil aj v podanom dovolaní. Žalovaný 1/ preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol ako nedôvodné.

6. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že podľa jeho názoru v podanom dovolaní absentujú dovolacie dôvody a žalobca ani exemplifikatívne neuviedol nosné súdne rozhodnutia za účelom preukázania ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Zároveň sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou vo veci konajúcich súdov. Vzhľadom k uvedenému navrhol najvyššiemu súdu, aby dovolanie žalobcu odmietol, resp. zamietol.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť.

8. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza, že podľa ustanovenia § 428 C. s. p. musí dovolateľ v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

9. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex - Civilný sporový poriadok. Podmienky, za ktorých možno podať dovolanie (a procesné účinky vyvolané podaním dovolania), bolo preto potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej od uvedeného dňa. Aj po zmene právnej úpravy odvolacieho konania, ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, je však potrebné dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie.

10. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach vydaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. do 30. júna 2016, vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej.

Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

11. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

12. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Podľa § 432 ods. 1, 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa mohol dovolací súd zaoberať dovolaním, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 C. s. p. a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. okrem iného, aby dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C. s. p.

15. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní náležitostí dovolania uplatňoval prílišný formalizmus alebo nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí dovolania, ktoré nemajú oporu v zákone alebo idú nad rámec zákona. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia Civilného sporového poriadku vyžadujú istú mieru nielen obsahového, ale aj formálneho vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je (procesnou) povinnosťou strany vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (porovnaj uznesenie - sp. zn. 1VCdo/2/2017 z 19. apríla 2017). V prípade dovolania, v ktorom absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania; jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok niečoho v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 C. s. p. (v tejto súvislosti vid' aj uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/74/2017).

16. Zároveň platí, že dovolací súd je v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana a nie je možné vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania. Tento prístup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom (mimoriadnych) opravných prostriedkov je výlučne v dispozícii strán sporu. Zákon predpokladá, že advokát/vysokoškolsky vzdelaná osoba v odbore právo je subjektom, ktorého odborné znalosti a schopnosti majú kvalifikovaným dovolaním prispieť k rýchlemu, hospodárnemu a plynulému priebehu dovolacieho konania. Uvedené vyplýva aj z čl. 11 ods. 3 Základných princíпов, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený a podľa ktorého, kto sa verejne hlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou. To znamená, že úkony realizované takouto osobou majú obsahovať všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov (obdobne aj uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4Obdo/58/2018).

17. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľ odvodzoval prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C. s. p. Pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

18. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 C. s. p. pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p. môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine a pod.), ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie

záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/158/2017).

19. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo 222/2009).

20. K bližšiemu vymedzeniu dovolacieho dôvodu pri namietanom odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Obdo/42/2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 83/2018, ktorého právna veta znie: „Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť.“ Pokiaľ dovolateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 432 C. s. p. nesplní všetky uvedené kumulatívne podmienky, nemôže dovolací súd pristúpiť k skúmaniu prípustnosti (a následne dôvodnosti) podaného dovolania. Ak tieto podmienky splnené nie sú, dovolací súd musí dovolanie v tejto časti odmietnuť podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C. s. p.

21. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nezakladá samo tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; určujúcim je až záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia žalovaného, že riešením predmetnej otázky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

22. Podľa dovolateľa krajský súd nesprávne právne posúdil ustanovenia týkajúce sa záväznej časti reštrukturalizačného plánu, keď z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu má vyplývať, že v záväznej časti reštrukturalizačného plánu sa musia uviesť všetky práva a povinnosti, ktoré podľa plánu vznikajú, zanikajú alebo sa menia. Ak teda nebol spôsob úhrady kúpnej ceny v podobe započítania vopred zaplatených preddavkov v reštrukturalizačnom pláne úpadcu upravený, nie je možné takúto úhradu kúpnej ceny akceptovať. Z uvedeného žalobca vyvodil záver, že úhrada formou započítania preddavkov na kúpnu cenu je v rozpore s reštrukturalizačným plánom, preto je toto konanie v rozpore so zákonom a takýto právny úkon je absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Nesprávne právne posúdenie povinností vyplývajúcich z reštrukturalizačného plánu úpadcu má podľa dovolateľa zakladať dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

23. Dovolací súd zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. nie je viazaná na odklon odvolacieho súdu od akéhokoľvek rozhodnutia najvyššieho súdu, ale len od takého, v ktorom najvyšší súd rozhodoval v postavení dovolacieho súdu. V jedinom, dovolateľom uvedenom rozhodnutí senátu správneho kolégia, rozhodoval najvyšší súd ako odvolací súd, preto by ani prípadný odklon krajského súdu od predmetného rozhodnutia najvyššieho súdu, ako súdu odvolacieho, nemohlo založiť prípustnosť podaného dovolania. Navyše je potrebné skonštatovať, že dovolateľom uvedená citácia z predmetného rozhodnutia je v podstate konštatácia obsahovo zhodná so zákonným znením ustanovenia § 132 ods. 1 ZKR, na ktoré napokon aj sama odkazuje. Z podaného dovolania nie je preto možné vyvodiť, aká právna otázka mala byť konkrétnym rozhodnutím riešená, a teda ani v čom má spočívať namietaný odklon krajského súdu od právneho záveru vysloveného v

predmetnom rozhodnutí. Rovnako nie je možné z podaného dovolania usúdiť, akú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu má dovolateľ na mysli, keď jednak nie je zrejماً právna otázka (záver), ktorej by sa mala týkať a ani nie je zrejماً, ktoré rozhodnutia dovolacieho súdu by takýto (prípadný) právny záver mali reprezentovať.

24. Dovolací súd preto konštatuje, že žalobca nevymedzil dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p. Dovolenie v časti, v ktorej sa namieta odklon, je v dôsledku toho neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ C. s. p.

25. Zároveň podľa dovolateľa právna otázka, či porušenie reštrukturalizačného plánu zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu uzatvoreného v rozpore s reštrukturalizačným plánom, nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, čo zakladá dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

26. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita takúto otázku (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí) vyriešil. Taktiež platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a teda aj pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver súdu rozhodujúceho o jej dovolaní (pozri uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Obdo/28/2018).

27. Uvedenému musí zodpovedať aj argumentácia dovolateľa, a to jednak pokiaľ ide o vymedzenie prípadnej nesprávnosti právneho posúdenia odvolacím súdom a rovnako tak pokiaľ ide o uvedenie právnej argumentácie, ako mal podľa jeho názoru odvolací súd vec správne posúdiť. Táto povinnosť sa vzťahuje nielen na samotné vymedzenie právnej otázky - ktorá musí byť pre rozhodnutie vo veci rozhodujúca - ale aj na to, aby právna otázka (a dovolateľom predložené právne posúdenie veci) mala oporu v reáliách konkrétneho sporu a určitý spôsob jej riešenia priamo vyplýval z rozhodnutí súdov nižších inštancií.

28. Vo vzťahu k dovolateľom položenej otázke a posúdení skutočnosti, či práve na jej zodpovedaní bolo postavené rozhodnutie odvolacieho súdu (teda, či ide o kľúčovú právnu otázku pre rozhodnutie daného sporu), dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že dovolateľom predložené právne posúdenie predmetnej otázky vo svojej podstate vychádza z vyriešenia niekoľkých (na seba nadväzujúcich) otázok. Prvou je ustálenie si skutočnosti, či zohľadnenie zálohovej platby na kúpnu cenu v predmetnej Zmluve, napriek tomu, že reštrukturalizačný plán takýto spôsob zaplataenia kúpnej ceny nepredpokladal, znamená, že predmetná Zmluva je s ním v rozpore a tým dochádza k jeho porušeniu. Pri kladnej odpovedi súdu na túto otázku by nasledovalo zodpovedanie otázky, či takéto porušenie je zároveň porušením zákona. Až následne, pri vyslovení kladného záveru nasleduje posudzovanie takéhoto rozporu zo zákonom v intenciách ustanovenia § 39 OZ. Vo veci konajúce súdy na základe právneho posúdenia daného skutkového stavu vyslovili záver, že skutočnosť, že došlo k uzavretiu Zmluvy, v ktorej sa uvedeným spôsobom riešilo zaplataenie kúpnej ceny predmetných nehnuteľností, hoci reštrukturalizačný plán takýto spôsob zaplataenia kúpnej ceny výslovne nepredpokladal, nie je možné vykladať extenzívne ako okolnosť vyvolávajúcu neplatnosť Zmluvy. Pokiaľ teda reštrukturalizačný plán neriešil otázku možnosti započítania vopred zaplataených preddavkov (záloh) na kúpnu cenu, resp. tento postup výslovne nezakazoval, tak tento právny stav nie je okolnosťou, z ktorej by mal byť vyvodzovaný dôsledok neplatnosti, a to rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu návrh žalobcu o určenie neplatnosti predmetnej zmluvy nepovažovali za

dôvodný.

29. Dovolateľ však svoju otázku postavil spôsobom, či porušenie reštrukturalizačného plánu zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu uzatvoreného v rozpore s reštrukturalizačným plánom. Vo vzťahu k takto vymedzenej otázke musí dovolací súd konštatovať, že jej vyriešenie nebolo rozhodujúce pre právne posúdenie veci. Tým bolo zistenie, či uzatvorenie Zmluvy s dlžníkom, s ktorou v danom čase súhlasil samotný dozorný správca a ktorej ustanovenie týkajúce sa úhrady kúpnej ceny počítajúce so započítaním preddavku na kúpnu cenu, je v rozpore s reštrukturalizačným plánom. Súdny v predmetnej veci nekonštatovali, že by uzatvorenie Zmluvy bolo v rozpore s reštrukturalizačným plánom. Zodpovedanie otázky, či porušenie reštrukturalizačného plánu zakladá alebo nezakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu uzatvoreného v rozpore s reštrukturalizačným plánom, žiadnym spôsobom neovplyvní dovolaním napadnuté rozhodnutie vo veci bez súčasného

(a prioritného) vyriešenia otázky, či konkrétny právny úkon je alebo nie je (z určitého dôvodu) v rozpore s reštrukturalizačným plánom. Takýmto spôsobom však dovolateľ svoju otázku neformuloval, čo znamená, že nežiadal dovolací súd o právne posúdenie otázky, či právny úkon bol alebo nebol uzatvorený v rozpore s reštrukturalizačným plánom. Nakoľko je dovolací súd striktnie viazaný dovolacími dôvodmi tak, ako ich vymedzí dovolateľ (§ 440 C. s. p.), nemôže pristúpiť k posudzovaniu otázky, ktorú samotný dovolateľ vo svojom dovolaní jednoznačne neurčí, a teda ju buď nepovažuje za spornú alebo za rozhodnú pre vyriešenie jeho sporu;

v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C. s. p. Dovolateľom nastolená otázka tak nezodpovedá skutkovému stavu zistenému konajúcimi súdmi a v posudzovanej veci predstavuje výlučne akademickú otázku nesúvisiacu s rozhodovaným sporom, čo má za následok neprípustnosť podaného dovolania v tejto časti.

30. Zároveň mal odvolací súd podľa žalobcu nesprávne právne posúdiť aj existenciu ukracujúceho právneho úkonu. Z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu podľa jeho názoru vyplýva, že k zániku záložného práva prichádza iba na základe taxatívne vymedzených zákonných dôvodov v § 151md Občianskeho zákonníka. Z toho má vyplývať, že započítaním preddavkov kúpnej ceny žalovaným 2/ sa znížil majetok úpadcu, na úkor uspokojenia

jeho zabezpečeného veriteľa. Zároveň dovolateľ poukázal na skutočnosť, že právny názor okresného, ako aj krajského súdu, nie je upravený žiadnou judikatúrou najvyššieho súdu, okrem toho má dovolateľ za to, že táto otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, čo zakladá dôvod dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

31. Vo vzťahu k vymedzeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dovolací súd poukazuje na už uvedené (body 17-19 a 26 - 27) a kladie dôraz na tú skutočnosť, že z tejto časti dovolania opätovne nie je zrejmé, aké právne posúdenie vo veci konajúcimi súdmi, vo vzťahu k ustanoveniu § 151 md Občianskeho zákonníka, považuje dovolateľ

za nesprávne, keďže vo veci konajúce súdy sa uvedeným ustanovením vo svojich rozhodnutiach nezaoberali. Vzhľadom k tomu, že v dovolaní nie je uvedené, aké právne posúdenie súdov nižšej inštancie považuje dovolateľ za nesprávne, absentuje tak v ňom i uvedenie, resp. bližšie vysvetlenie, v čom prípadne má spočívať nesprávnosť takéhoto právneho posúdenia. Ukrátenie uspokojenia zabezpečeného veriteľa úpadcu nebolo súdmi nižšej inštancie absolútne riešené, keďže žalobca nie je zabezpečeným veriteľom a zabezpečený veriteľ úpadcu nie je ani účastníkom predmetného konania. Zároveň je dovolací súd nútený

tiež konštatovať, že v tomto smere sa dovolateľ ani nepokúsil sformulovať otázku, na ktorú by mu mal dať dovolací súd vo svojom rozhodnutí odpoveď. Dovolací súd navyše dodáva, že ani prípadná samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 C. s. p., resp. § 432 ods. 2 C. s. p. (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3Cdo/74/2017).

32. Podľa názoru dovolacieho súdu, dovolateľ tak ani v tejto časti dovolania nevymedzil uplatnený dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 C. s. p.

33. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené (body 23-24, 28-29, 31-32) dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ C. s. p.

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.).

35. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.